

GUILLEM A. TELL I LAFONT
MESTRE EN GAI SABER
1861–1929

P O E S I E S

BARCELONA
1929

P O E S I E S

A LA MEVA MULLER I FILLS

PRÒLEG ENDRESSA ¹

Molts anys fa que em demaneu que faci imprimir un volum amb les meves poesies. Jo m'hi he resistit sempre.

Mes els anys, si no han afeblit el vostre desig i la vostra insistència, ho han fet amb la resistència meva.

¹Pocs dies abans d'acabar-se la impressió del present volum va ocórrer la mort de l'autor. La malaltia que suportava amb admirable enteresa i que ja no li prometia gaires setmanes de vida, acabà amb ell de sobte, privant-li de veure realitzada la seva última il·lusió de publicar un recull d'algunes de les seves poesies que constitueixen una petita part de la seva tasca literària.

Per això nosaltres avui, al complimentar l'obra que per tan poc temps no va poguer veure acabada, fem constar que publiquem el volum amb les mateixes correccions que ja havia fet el nostre pare, doncs moments abans de morir i amb una claredat d'esperit que no feia preveure la proximitat del desenllaç corregia les galerades de l'índex, que era la única pàgina que li faltava veure impresa. (E. T. N.)

Ara us he dit que sí.

I és que, en realitat, després del molt temps que no he escrit res, en què els meus versos han quedat sense variacions ni augments, en què quasi tothom ha oblidat que jo havia escrit i que el meu nom figurava entre els dels Mestres en Gai Saber, dels Jocs Florals, la publicació de les meves poesies era ja una cosa inofensiva i que quasi podia tenir la seguretat de que passaria del tot desapercebuda.

Per ço a vosaltres, volguts muller i fills i els quatre familiars i poques dotzenes d'amics que encara recorden els meus versos, va dirigit aquest volum del que he procurat expurgar bona cosa del que m'ha semblat més dolent.

Al públic i a la crítica no desitjo amoïnar-los. Demano sobre tot a la última, que passi per alt aquesta humorada de vell.

Amb això queda demés explicat que els meus versos no portin davant un pròleg d'algun afamat literat encarregat d'explicar als lectors les qualitats d'un text que potser no trobarien prou bo. Joestic segur de què el meu llibre no farà mal ni bé a ningú, i no necessita anar precedit d'aquell home de la bandera, com els trens del moll.

Barcelona, juliol 1929.

LA SALVE A MONTSERRAT

Spes

L A sombra puja i vé dels plans. L'onada
de fosca, de l'obaga fondalada,
va pujant fins als pics de la carena.
Ja abriga la planura.
Ja els ramells d'olivers són una obscura
taca dels camps. Sobre el serrat s'atura
un raig de sol, color de foc, llumena
un moment la muntanya, i vola, vola,
com una au, que va a jóc, mentres feixugues
d'or i grana les boires, s'encastellen
com exèrcit, que ve de la victòria.
Brillen ses armes amb esclats de glòria,
les banderes al vent, les armadures
llampegants de claror, les vestidures
de porpra, i va allunyant-se, va fonent-se.
Ja l'or és porpra..ja és violat la grana,

ja es confon amb la broma tot perdent-se
en la fosca dels aires sobirana.

Ja el sol és lluny i en la planura immensa
el gegant himne de la nit comença.

Himne fet de gemecs, himne que canta
la terra entera, que la sombra abriga;
per sentir-lo més bé dalt la geganta
muntanya un temple hi te la gran amiga
dels qui ploren... Maria,

l'estrella de la nit, el sol del dia.

Temple immortal. Del rocatam veïnes,
ses parets com les roques gegantines,
s'alcen altives pels mestrals besades.

Es la iglésia dels cims, dolça i feresta
com ramell d'*edelweis*, que s'han badades
en el marge espadat d'una congesta.

Entrem, entrem a dins, que l'orgue canta

Una onada potentia d'armonia

vaga en ses voltes. Es la canço santa,

la canço del que plora i que confia.

«Salve -el cor va cantant- Salve regina,

»Salve vida i consol, dolça esperança.

»A tu clamem, emperatriu divina,

»els malalts en la terra d'enyorança.

»Des d'eixa vall, per llàgrimes regada,

»la prole d'Eva son remei implora.

»Gira tos ulls d'angelical mirada,

»vers est vall de gemecs, on tothom plora.»

I la cançó segueix, com magestuosa
marxa d'un riu que vers la mar camina.
L'orgue omplena els aires misteriosa,
el chor dels monjos a son fi declina
i en el temple ressona poderosa
la última nota, que pujant fa via.
«Oh, tu, clement, oh pia,
»dolça Verge Maria.»

Ja el cant ha mort. De música una onada
està encara en les voltes escampada.
Un a un se moren al voltant de l'ara
els ciris de llum clara,
i dels llantions a la claror incerta
la immensa nau queda després deserta.
Mes l'himne dura encar. Negra i callada
besa la nit els gegantons de roca.
Magestuosa i pausada
la roda colossal de l'estelada,
de plata amb franges la muntanya toca.
El vent d'ales lleugeres
s'ha adormit en el cim de les cingleres,
presoner de les mates d'argelagues.
Silencioses i vagues,
les aus de nit travessen la planura.
Sembren dormir els cels i la natura.
Tan sols vetlla geganta,
la canço, que se'n puja vers l'altura,
la canço del creient, que plora i canta.

És l'himne del dolor. La trista queixa
del malalt en les hores de desvari.
És el crit del cautiù rera la reixa,
el clam del naufrag que la mar abruga,
la veu de l'orfe, que un consol demana,
l'absent, que enyora una abraçada amiga
la queixa gran de la tristesa humana,
l'himne de plors, que per muntar s'afanya
els rocosos graons de la muntanya.
I quan mori la nit, quan la darrera
estrella tanqui els ulls, quan joganera
s'alci la brisa despertant les roses,
quan prenguin formes i contorns les coses,
vindrà el consol als cors; que al pendre vida
la bella albada, que per mar s'atança
s'aixecarà vestida
amb els màgics colors de l'esperança.

PASSA BEATRIU

Ogne lingua deven tremando muta
e li occhi no l'ardiscon di guardare

Dante: «La vita nuova» - XXVI

BAIXA la testa, que humilitat inclina,
potsé' ignorant sa magestat real,
passa Beatriu, la bella florentina,
vora el riu, que son pas farà immortal.

El sol ardent de la suau Toscana
petona l'or de sos sedosos rulls,
i davant sa hermosura sobirana
sospira un poeta i ha baixat els ulls.

Passa Beatriu. Al veure-la tan bella,
segueix son pas un remoreig de veus,
mentre el geni medita quina estrella
treurà del Cel per a posar-li als peus.

Trista sa vida sens recorts ni història,
potser no hauria perdonat l'oblit
sa mort tan jove, ni servat memòria
del nom tan sols de son vulgar marit.

Bona i gentil, plorada com volguda,
tocant al nàixer el paorós ponent,
així hauria finat desconeguda,
com tantes flors, que ha arrossegat el vent.

Mes Dant amà la bella florentina,
d'un dolç esguard sens esperâ el consol
i el foc del geni amb sa claror divina
posà en sa cara el replendor del sol.

Símbol excels de la muller cristiana,
la puja el geni a l'altitud dels Cels,
i el món contempla la gentil toscana,
parlant amb Déu i trepitjant estels.

El poeta baixa al regne de la pena,
i d'ell sortint amb divinal encís
Beatriu com mare carinyosa el mena
entre els astres de llum al Paradís.

Per ço passa Beatriu al davant nostre
dolça i humil, ornada de virtuts.
I els ulls no gosen esguardar son rostre,
i els llavis resten de temença muts.

Passa Beatriu de claredat vestida,
deixant com rastre un divinal perfum.
La flaire de son pas no s'ha esvaïda;
i sis centúries no han marcit sa llum.

Aimants del bell, poetes de la terra,
els que encar sospireu per l'ideal,
artistes tots, soldats d'aquesta guerra,
que mena com victòria a lo immortal.

Els que cerqueu la imatge misteriosa
d'un prat de flors, que eternament somriu,
poseu-se de genolls! Bona i hermosa,
com Dant la somnià... Passa Beatriu.

L'HIVERN A NÚRIA

O Vierge éluë, á fin que tu souries
les bienheureux on fait vibrer les harpes d'or.

A. Ferdinand Herold

I

DEL bell estiu l'esplèndida riassa,
que als cims de Núria és un somrís apenes,
ha finat baix la boira, que davalla
des dels talls espadats de les carenes.

Com tos de tísic que la boira ofega,
branda l'Angelus últim la campana;
i la fosca pesanta s'arrossega
per les comes avall cap a la plana.

Els ermitans se'n van. Al nàixe' el dia,
mentre la neu va dominant l'altura,
s'allunyen de la casa de Maria
per la gorja que mena a la planura.

I la neu va baixant. L'ala pesada
 del torb açota aquella terra morta.
 I la neu en muntanyes aixecada
 del camí de la vall barra la porta.

II

Ja l'hivern ha arribat. La Verge antiga,
 d'un poble gran que ve a l'estiu amiga,
 se va quedant amb les congestes sola.
 La blanca solitud de l'hivernada
 amb son mantell abriga
 la muntanya gegant ennuvolada
 i en l'iglésia petita
 que els munts de neu agombolant-se amaguen,
 tot glaçant-se les llànties ja s'apaguen.

Llavors damunt la solitud immensa,
 de l'hivern que comença,
 quan tot és mort en els cimals de Núria,
 duta pels vents, que van passant amb fúria

 hi plana magestuosa
 com una au amb les ales desplegadas
 una llegenda hermosa,
 que amb sos cants han forjat les encantades.

III

«Entre pics altívols, que la boira esqueixen
 hi ha tres llacs que s'obren com tres ulls de cel.
 A l'hivern, que els homes a la Verge deixen
 entre neus i bromes al darrera un vel.

Quan les neus la trista solitud emmenen,
 una boira en puja sota el cel ponent,
 Són les encantades, que a les vetlles trenen
 sos cabells verdosos voleiants al vent.

Els seus ulls son dolços. Resplandeix sa cara
 de clavells i lliris del nadiu vessant,
 i sos pits apunten baix la vesta clara
 com fruits d'or que els llavis mai assoliran.

Volen vers la Verge de la vall de Núria
 de l'antiga ermita vers el rústec chor.
 En quiscun dels llavis flota una cantúria,
 en les mans nevades una lira d'or.

Ja les llànties mortes de l'altar s'encenen
 i somriu l'ermita com un ram florit;
 les hermoses goges; que de França venen
 els vells goigs de Núria cantant cada nit.

I les neus rodolen per les serralades
 i l'hivern camina sobre els llacs glaçats,
 quan les goges canten ses gentils tonades
 els llops hi vigilen a l'aguait posats.

Les ciutats que riuen en les terres planes
no saben que, a l'ombra d'un mantell de fum,
de la santa Verge canten les campanes
i els altars brillen, llampegants de llum»

IV

Damunt del mar riçat com l'Afrodita un dia,
s'aixeca un vent lleuger d'amor i d'alegria;
la primavera ve.
Enrama els fruiterars amb sos ramells de ploma
la flor de l'ametller.

I el vent va volant sempre i riuen les planures.
Avança cap als cims i omplenen les altures
les ginesteres d'or.
I porta el riu al mar les llàgrimes que plora
la congesta que es mor.

Llavors l'altiu Puigmal somriu a les albades,
el front cobert de neu, les comes agençades
de gleva verdejant;
i tornen els romeus, les gorges de la serra
festosos escalant.

El llop els ha sentit muntar les serralades;
a son udol ferest les belles encantades

han fugit com ocelles a son niu;
per primer cop la vall llavors somriu i calla
mentres esclata als plans l'esplèndida rialla,
la rialla de l'estiu.

I allà en mig de la vall com perla en sa petxina
hi veuen desplegar aquella flor divina
que allà te el seu altà...
la immensa solitud que plana per les comes...
les goges han fugit als llacs de Carencà.

L'ALBADA DELS GATS

L'indolent animal se suffit comme un monde.

A. Ruffin

A l'hora que el Sol post, a l'acabar la feina,
l'obrer surt al portal, arreconant son eina,
quan tornen al redai feixugues les remades
i sonen d'oració les lentes campanades,
els gats s'han despertat. Mig somniosos miren,
deixen la llar de foc, fan el camell, s'estiren,
esmolen els unglots darrera d'una porta
i surten al carrer, quan ja la tarda és morta.
Llavors en el portal ombriu de cada casa
brillegen dos puntets: són els seus ulls de brasa.
Pensívols, fermes, atents, amb posa de juguina,
enfoquen els voltants amb son oberta nina.

Desperta llavors, que el món dormint-se s'aconsola,
ells cerquen el que es mou: l'escarbatet que vola,

l'espurna que ha saltat de la fornal, que apaguen,
 un cigarret encès, els rats penats que vaguen,
 la lluerna entre les flors, el vol de la falena,
 l'eixam d'estels brillants que encén la nit serena.
 Seguts i drets ensems esperen sens temença
 l'imperi dels bruixots, la vetlla que comença.
 ...La nit... - Es d'ells la nit. Les larves paoroses
 els passen sobre el llom les llargues mans ossoses.
 Prenent-los per amics, les ànimes en pena
 els donen per jugar l'extrem de sa cadena.
 Les bruixes del poblet, que volen el dissabte
 per fer-les de fanals les prenen en son rapte.

I van ells els gatots, que l'home desprecia
 envers les nits d'argent rublerts de poesia,
 cercant en mig dels prats els besos de la lluna,
 quelcom, que vaga i riu en l'estelada bruna.
 Potser son els devots d'un ideal que canta
 darrera el vel espès de la foscor geganta,
 ideal ombrívol, trist, que sempre copdicia
 de poetes un estol que els fa de companyia.

Mes quan ve la claror, que tot ensomni ofega,
 els gats s'han amagat, abandonant la brega.
 Immòbils, arrupits, amb misteriosa posa,
 butxí de l'ideal, els gats no et faran nosa.
 Esfinges, que el secret conserven d'una raça,
 els gats no el contarán al prec ni a l'amenaça.
 I el saben potsê enter, d'aquella nit serena

l'ensomni misteriós que ens fa morir de pena.
I ells seguiran tot temps sabent-ne maravelles
i mil secrets guardant d'aquelles nits d'estrelles
i la nit immortal vestida de violeta,
serà el secret d'un gat, d'un boig, o d'un poeta.

PAÍS DE VANO

NO te'n recordes ja, Maria?
 Era en un prat i era a l'estiu.
 En nostres fronts reia el migdia
 a nostres peus lliscava el riu.

Deixant suspesa la partida
 amb, nostres masses de *croquet*
 desmentinàvem l'herba humida
 del prat ombriu de trèbol ple.

I vora l'aigua, que mai calla
 amb nostres cors plens d'ilusions,
 jo t'explicava una rondalla
 tota de flors i papallons.

Com d'una rosa les despulles
 la més bonica em du el record,
 del trèbol vert de quatre fulles,
 del trèbol vert, que du la sort.

A aquells que logren conseguir-lo
 la sort els busca de segû.
 Hermosa meva, hèm de partir-lo.
 Si el trobo jo, serà per tu.

I allà dessota les brancades
 o del dosser del blau del cel,
 les verdes fulles encreuades
 vàrem buscar-les i'amb anhel.

.....

Si el trèbol bell vàrem collir-lo,
 Maria hermosa, ho sab tothom.
 Allà en la iglésia vam partir-lo
 junt amb ma casa i amb mon nom.

Mes de la troba no t'alabis,
 que a cau d'orella be ho puc dir.
 El vaig trobar sobre els teus llavis
 i els llavis meus el vam collir.

FAULA NOVA

LA FORMIGA I LA CIGALA

EN els temps que les besties enraonaven
una tarda d'estiu, trista i boirosa,
tal volta la darrera,
al costat de la blanca carretera,
que les fulles, caient, ja encatifaven
troba tota plorosa
la cigala d'estiu, sa vella amiga,
l'heroïna de les faules: la formiga.
Quin plorar, quins sospirs! Ja diu la faula
del temps més llunya de les vellures
el plorar ha estat company de la paraula,
i per un que de penes se creu lliure;
quan la neu guaitarà per les altures,
el cas de la formiga
era més de plorar que no de riure.

Era el cas més vulgar de cada día.
 El cavall atordit, que salta i juga
 i sols pensa en lluir sa crin rissada,
 fora el camí corria
 i amb la dura petjada
 de sa pota orgullosa i barro era
 ha xafat fins al fons, la formiguera.
 Adéu cau i els afanys d'aquella anyada!
 Els graners estivats amb tanta pena,
 els cellers amb licors de tota mena,
 tot el gran magatzem per la hivernada,
 tot és xafat, tot runa...
 i el fret vindrà pel nou girant de Lluna...
 Per ço plorant a sa lleugera amiga,
 – Tu rai! –diu la formiga.

 – Jo rai! –respon picada la cigala–,
 jo rai! perquè potser dintre dos dies
 em veuras espirar penjant d'una ala,
 i la ventada forta
 acabant amb mos cants i mes follies,
 se m'endurà sobre els terrossos morta,
 perquè puguin llavors tes companyes
 fe un festí de carnatge en mes entranyes.
 Mes no hiensem, que encara tenim vida,
 i per fer una bona obra
 per la pobra formiga el temps ens sobra.–
 I a la potentia crida
 del timbal estrident de la cigala,

venen saltant a la veïna brosta,
 els dos músics, el grill i la llagosta.
 –Demà, els hi diu, de bon matí, gran festa.
 Tots tres farem d'orquestra.
 Que vingui tot el món petit que vola,
 qui amb un gra, qui amb un bri, qui amb una fulla,
 qui amb la gota de mel d'una corola,
 tothom amb el que vulla,
 per refè el magatzem de la formiga.
 I el cavallet de Sant Martí es presenta,
 que per ells és un'àliga valenta,
 i se'n vola a portar l'alegre nova.
 De parents i d'amics, a tothom troba.
 Sa volada amatenta,
 no ha deixat una pedra, ni una mata.

Els convida i els diu: –Hi haurà safata!–
 Al s'endemà, quan l'alba endormiscada,
 que ja es llevava un xiquet tard, la prada
 omplia de verdors i els cels de grana,
 tot un núvol d'insectes acudia,
 qui volant, qui saltant, qui com podia,
 tots portant son escot a sa germana,
 que quiscú dins del sot hi deixaria,
 on vetllava endolada la formiga,
 simplement, com s'escau; que segons deien,
 els mosquits trapassers, que tot ho veien,
 llavors aquelles festes complicades
 de kermesses i tómbols no es feien.

Els pesants escarbats de verdes gales
li duïen grans de xeixa i blat de moro.
A grapats el plumatge de ses ales
li deixaven arreu les papallones.
Brunzint i fent rodones,
els pintats borinots li regalaven
una gota del néctar que xuclaven.
Les aranyes subtils troques de seda,
que vestien les soques de l'arbreda
i les xiques lluernes,
el petroli que crema en ses llanternes.
Les abelles tan sols rondinadores
s'esquivaven passant adalerades,
parlant de sequedats abrusadores,
i dels vents que malmeten les anyades.

Mes tot l'aplec bullia. La sardana
de cuquets i marietes s'extenia
els pins cenyint d'un collaret de grana.
L'escarbatet daurat s'entretenia,
tot fent d'equilibrista
amb la bola de fanc, que arrodonia.

Els banyuts papallons giravoltaven
davant dels plegamans, que amb posa trista
la festa contemplaven;
i al so potent de la incansable orquesta,
de llagostes, de grills i de cigales,
que de l'ample verdissa amb sons de festa,

omplenaven les sales,
 presentint ja que els homes copiarien
 un dia per volar ses formes rares,
 els espiadimonis extenien
 ses ales de cristall, brillants i clares
 i els primers aeroplans feien sos viatges
 sense perills de *pannes* ni *atterratges*.

El sol ponent rera els serrats moria,
 quan finava la festa al fina el dia;
 i contents, satisfets, de la bona obra,
 d'haver treta de pobra,
 la formiga aquell jorn tan desvalguda,
 emprenien el salt o la volada,
 o rampant una ruda
 caminava de nit, fins a l'estada
 que a cadascú per fer non-non li toca...
 una pedra... una fulla... o bé una soca;
 mentres alegre del succès la junta
 a la pobra formiga, encar sorpresa,
 li entregava formal tanta riquesa,
 que jura no haver vista tota junta;
 entera i sens descompte ni rebaixa;
 que segons tradició, que tinc per ferma,
 tota almoina llavors entrava en caixa,
 no pas com fan els homes, sense merma.
 Consolada amb tants bens en ses desgràcies,
 la petita formiga,
 confosa no sabia dar les gràcies,

i llavors, seguint la usança antiga
 que obliga a la cigala en conseqüència,
 a canta el discurs de presidència,
 la tradició com sempre tafariera
 repeteix el discurs d'eixa manera:
 –Si ta casa d'hivern hem deixat llesta,
 no ens ho tens d'agrair com a bona obra.
 Ben mirat amb tes penes hem fet festa,
 i el que avui t'hem donat, a tots ens sobra.
 Mes deixem que com paga a ma soldada
 me rigui avui de ton afany de viure;
 als que ens tenen per boigs la gent honrada,
 nos donà Déu com a venjança el riure.
 A tu l'hivern, qu ha de venir t'aterra,
 perquè l'has de passar, siga com siga:
 quan tanqui el gel amb sos cristalls la terra,
 presa en sos antres, romandràs formiga.
 Mes per fugir les hivernals nevades,
 a mi la mort me donarà ses ales.

Quan en les branques per l'hivern gebrades
 no hi hagin cants, ja no hi hauran cigales.
 Ara adéu i a morir. Si el fret s'atança,
 no em vegi pas que d'enyorança plori.
 La mort quan no hi han flors, és deslliurança.
 Per viure sense cants, més val que em mori.

I mentre la formiga laboriosa
ses grans riqueses a son cau entrava,
de tardor la ventada ploviscosa,
expirants, les cigales s'emportava.

DESPAREGUT

S'HAN batut com a braus: de la darrera
 canonada, suspesa, la fumera
 s'arrossega pels pins com un plomall;
 i entremig d'una pluja de granades
 passen corrent les mules fuetejades
 emportant-se'n el Krupp màrgens avall.

«A defendre el canó» la tropa crida,
 i al reprendre furiosa l'embestida
 la collada coronen cent fusells;
 mes l'enemic com tempestat avança
 i en mig de flames de pujar no es cança
 a l'abric del brancam dels pinatells.

Casi són dalt: els del turó cedeixen,
 ja ses bales perdudes no fereixen
 i ornarà aviat el cim el pabelló;
 un brau sens témer n'ha escalat l'altura,

mes al punt que és a dalt son pas li atura
la granada que esclata com un tro.

Era un brau caçador. Ferit rodola
pel vessant de la presa muntanyola,
fins la vora molsosa d'un torrent,
on sentint de son pit fugir la vida
com ombra veu sa companyia ardida
perseguint l'enemic per la pendent.

De la mort sent el bes sobre la cara
i el recort volgudíssim de sa mare,
de son poble i sa llar se l'hi apareix.
l el veu com rera l'apartada serra
després l'aiguat que ha devastat la terra,
bell el sol en sa porta resplandeix.

I veu aquella casa, la pallera
aixecar's com puig d'or vora de l'era
veu les copes verdoses de sos pins,
i el torrent amagat en mig d'alzines
amb ses fades de vestes argentines
sota porxos de perles i rubins.

Un dia al crit esfereïdor de guerra
s'estremí de venjança aquella terra,
tranquila com les aures de son prat.
Per la Pàtria a lluitar sab que el cridaren
i el fusell encar tebi l'hi donaren
d'un company que espirava en el combat.

Després... sols el brogit de la batalla,
oferir nu son pit a la metralla
d'un odiat enemic, que no coneix;
lluitar sens treva fins donar la vida,
mata, ignorant de qui sigué homicida
i morir sens conèixer qui el fereix.

I així, en mig de son crodel deliri,
sens saber per quin déu és son martiri,
ni somniar què és la Pàtria, per qui mor,
l'ardit soldat sobre una verda branca,
tot pensant en sa mare, sos ulls tanca,
i fa son últim esbatec son cor.

Tot dorm i calla del torrent devora.
Escorrent-se entre pedres l'aigua plora.
Va a amagar-se ja el sol rera el serrat,
i el lleveig, que s'ajoca en la clotada,
porta encara una que altra canonada
com un tro de tempesta que ha passat.

Alçà el grèvol ses fulles barnissades,
que quan queia el soldat deixà tronxades,
de verdura guarnint-li un bell dossier,
i l'amaga amb ses branques trepadores
la verdissa amb ses roses i ses mores,
tot servint-li de llosa i de fosser.

Ja ningú l'hi sabrà. Brilla la lluna,
platejant l'alzinar de fulla bruna.
Amb sos raigs no travessa ja el trespol;

i atret com sempre per la font veïna,
en la branca nuosa de l'alzina
ha cantat tot el vespre un rossinyol.

El cel s'emporpra amb la novella albada;
amb la cara de pólvora fumada,
cinc llancers per buscar-lo n'han vingut.
L'han cercat amb anhel: el torrent calla,
i en la llista de morts de la batalla
han escrit aqueix mot: *desparegut*.

l demà què serà? La torrentera
guardarà son secret. L'aigua lleugera
entre pedres sos ossos s'endurà.
No tindrà una pregària ni una llosa.
Sols el corb potser sàpiga on reposa
mes el corb no ho dirà.

EN LLOC SAGRAT

Penediment

HA mort son germà!» crida
la turba perseguint a l'homicida
qui corre pels carrers de la ciutat.
Pedres i darts li volen al darrera.

Ell segueix sa carrera;
ni una pedra, ni un dart, l'han aturat.

Ell corre més que tots. Vella, ennegrida,
la catedral s'aixeca, ses portes són obertes
al trist, encar que sia dolent o malfactor.

Allà en ses naus desertes
s'enfila l'oració.

Els sants, que amb glavis nusos hi vetllen a la porta,
prou que l'han vist entrar
i l'han deixat passar.

Com un llamp, una freda esgarrifança
 ha sacudit la multitud, que avança.
 Un crit esclata fort: «Es en sagrat!»
 Paorosa la turba s'ha aturat,
 i les llances s'inclinen i s'ajauen,
 les pedres són a terra i les ballestes cauen.

De Sants Pares i Reis un vell usatge,
 veda als cristians fê ultratge
 al crininal, que en lloc sagrat s'amaga.
 Per ço la multitud, encesa en ira,
 aplacada de sopte se'n retira
 i una aura de perdó, que dolça vaga,
 passa tranquila i mansa,
 damunt dels fronts, que bullen de venjança.

Ja és salvat de la mort. Com la tempesta
 de ponent, s'ha esvaït la turba irada
 que bramava feresta.
 En mig de la nau resta
 un home agenollat, com vella soca
 que ha deixat a una banda la riuada.
 I allà dins l'ombra que aquells murs de roca
 que aixequen fins al cel ses voltes encreuades
 al mig d'un altar d'or, que brilla en la foscúria
 el front en les tenebres, les roses a son peu
 com Déu de les venjances que els llamps atia amb fúria
 la *Santa Magestat* clavada en creu.

La claror va minvant. La roja posta
 emporpra les vidrieres
 un instant i no més. Són les darreres
 flames del sol. La negra nit s'acosta.
 Els sants pintats dels finestrals llampeguen.
 Els rats penats, que lentament s'escorren,
 amb són alam els freguen,
 i es van tornant obscurs i es fonen i s'esborren.

És la nit que ha arribat, quelcom que mata
 més que un dart o una corda sens clemència,
 la fosca trista que en son fons retrata
 els terribles abims d'una consciència,
 la trista soletat, l'espaventable
 ombra crudel de malvestats i vicis
 i aquell jutge soberb, inexorable,
 qui judica en la creu dels sacrificis...

Allà ho veu tot el matador: el glavi
 fixo en el puny com una serp traidora;
 un bull de sangs, un no oblidat agravi,
 un dubte com un llamp, l'encegadora
 tempestat de sa ira
 i un home vell que entre ses mans espira...
 l allà on les ombres tristes hi regnen sobiranes,
 on sempre els crits de la venjança moren,
 son front altiu se postra damunt de les llosanes
 i els ulls del crim sobre ses culpes ploren...

.....

Prop de la creu que aguanta Jesús en l'agonia,
dos altres creus s'aixequen, companyes de torment.
Un home en una d'elles ses malvestats espia,
el plor sobre les galtes, la vista al firmament.

Com arbre sec, quan alça ses fulles a la pluja
d'aquella font de gràcia, son cor ne beu l'encís.
«Senyor, li diu, vostra ànima vers els estels se'n puja;
d'eix trist enrecordeu-vos quan siau al Paradís.»

I el Crist la cara hermosa vers son company inclina.
Ja no és aquella antiga, terrible magestat.
Sa veu ressona dolça com aigua cristallina.
Sa cara n'és un lliri que els vents han arrancat.

I aquella veu dolcíssima que en la tempesta fera
condueix a aquells qui es perden i s'erren de camí,
respon al, trist qui plora sobre la creu i espera:
«Avui seràs al Paradís amb mi».

NIT

Quan la llum arribi, la visió es fondrà.

L A S O M B R A

S OBRE del meu braç posa el teu ma bella.
 Brillen els estels en la fosca nit;
 Que és bonic somniar tanta meravella
 sota del dosser del fullatge humit!

L'herba estén als peus sa tupida alfombra.
 En l'arbreda fosca, que és hermós d'entrar!
 Déu an els cors tristos va donar la sombra
 sens color'ni llum, per poder somniar.

Així, aimada meva, l'hora és arribada.
 No les veus les flors de suaus olors?
 Són altes com nins, de color daurada,
 de fullam d'argent en la sombra fos.

Els aromes muntan en la nit serena,
semblen les boirades, quan el sol se mor.
N'hi han de blaus i rojos i de tota mena.
De les roses muntan aturant-se al cor.

Els clavells exhalen una boira roja,
s'alcen de les roses nuvolets rosats.
Una espiral blava voleiant i boja
surt de les violetes i dels llirs badats.

Sota de les branques on les flors s'enreden
s'obra un llac blavíssim que enamora el cor.
Sobre de les aigües on els llirs hi neden
desplegant ses veles una barca d'or.

Vogarem en ella fins al trenc d'albada,
en les ales rosses del lleveig que ens du.
Cullirem la rosa de ningú flairada,
vogarem vers platges que no ha vist ningú.

Caminem, ma bella, per la verda alfombra
que pels cors qui penen enyorant-se en va,
Déu, perquè somniessin, els va dar la sombra.
Quan la llum arribi, la visió es fondrà.

ESTELS ERRANTS

La llum fosforescent
 travessa en un moment
 l'ampla volta callada.
 Brillant el blanc estel
 llampega, creua el cel
 i es fon en la quietud de l'estelada.

Es d'alegria el crit,
 el somrís de la nit,
 la nit dels cels, que eternament somnia.
 Es l'etern moviment,
 la flor del firmament,
 La nota discordant d'una harmonia.

Cor meu espaordit
 en eixa llarga nit,
 més trista de passar quant més serena,
 no el sents aquest llampec
 que et passa frec a frec,
 un sol instant per a calmar ta pena?

Es un raudal de goig,
 que arriba, passa boig
 i et dóna silenciosa una besada.
 Desconeguts consols,
 quan aturar-los vols,

l'alegria és passada,
i sols veus la quietud de l'estelada.

L A S I R E N A

En el silenci de la nit serena,
un crit sentim al lluny: és la sirena
del vaixell, que travessa el mar de plata.
Allà al lluny, al darrera la cortina
de la feble boirina,
ressona dèbil travessant la plana
amb el crit suggestiu de la trompeta
i amb el so misteriós de la campana.
Es la veu levantina
de lo que vola lluny, lo que camina
per on son rastre al seu detràs s'esborra,
per un mar ample, gran, on sempre es corra
lluïtant amb les onades;
mes fora dels camins entre marjades.
Què hi fa que eixordadora
la mar destroci l'atrevida prora,
si l'onada que troba
el vaixell a son pas és sempre nova?
Què hi fa que la tempesta
doblegui els pals d'aquella nau altiva,
si enjoiada de festa
al fi a la platja vencedora arriba?

Quin espai tan blavenc! hermosa meva,
 per volar-hi tots dos ara que es lleva
 entre els serrats la lluna;
 quina enveja sentim, i quina pena
 ens dóna aquell cridar de la sirena.

M Í S T I C A

La lluna blanca i pàl·lida les serres fa nevades,
 un bany de claror freda s'escampa per les prades,
 i amb resplandors de níquel brillegen les onades.
 Tot dorm. La boira blanca voreja la planura,
 no es mou sols una branca dels pins en la verdura
 i volen per les planes ratxadades de ventura.
 Com una calma blanca de nostres cors s'empara,
 sentim un batre d'ales fregar-nos a la cara
 i una cantúria dolça pels aires vola encara.
 Es la tonada eterna que en el silenci canta.
 Es l'himne de la terra que creix i s'ageganta,
 mentres els cel s'acosta, s'acosta i s'abrillanta.
 Es lo que les flors ploren morint-se dins d'un gerro,
 el càntic d'enyorança, el crit en son desterro
 del cor d'alam de plomes, engrillonat de ferro.
 Amb l'arpa d'or, amada del cor, cantem-lo a l'una.
 Al càntic que s'aixeca d'aquesta terra bruna

faran-li ara d'escala els raigs d'aquesta lluna,
que mística retrata
la cara misteriosa de Crist, nimbat de plata.

B O I R A

La boira de les serres descendida,
fumeja sobre els pins i els plans amaga.
En una densa i blanquinosa obaga
se va fonent una ciutat dormida.
L'oblit amb son abraç adorm la vida
que amb son bes de narcòtic afalaga.
I baix la sombra misteriosa i vaga
el pobre cor de sos pesars s'oblida.
Demà, quan el sol alci la boirada,
trobarà molt més verda l'enramada
sota eixa boira que en la plana corra,
i l'home qui reposa en sa pobresa
trobarà dins del cor que la tristesa
de sos records es va allunyant... s'esborra.

LA MORT DE LES FLORS

Nul souvenir des îles blondes ne persiste
en l'eau morose qui fui la ville et les toits.

André Fontainas

EL maig se despedeix. Les ginesteres
que dauren les vessants de les muntanyes,
els clavells estrellats de les praderes,
les campanes penjant de les cabanyes,
les flors del camp se van morint colltortes;
que el ven de juny, que arriba, les ha mortes.
I es van morint... morint amb l'alegria
d'aquell dia d'estiu, que els plans arbora,
amb l'atmòsfera d'or ensopidora,
quan en planes i artigues
canten un himne les gentils espigues.
I els forçuts segadors, que d'altres terres
arriben con un núvol d'alegria,
no saben que aquell dia

les flors se van morint, que de les serres
a la plana davalla
dut per l'oreig que les petona, i calla
l'estol de flors que el riu lliscant espera
amb les roses, que ha dut de la nevera.
El riu, jove com elles,
salta i juga com nin entre la molça,
ja s'esmuny entre rocs, ja en la colzada
d'una bauma es rabeja, ja l'onada
se capbuça en cascata
com un serpen d'enlluernadora escata,
qui fingeix en son llom un vol d'estrelles,
sota la pluja dolça,
la pluja d'or que ploren
les ginestes, que es moren,

Un sol moment aquelles flors caigudes
voguen com naus en l'aigua joguïnosa
que les gronxa com ans la brisa feia.
La bardissa, amb ses branques punxagudes,
una valla els hi posa.
El sàlzer vell, quan acostar-les veia
aturar-les volia amb sa brancada,
que com mà desplegada
enfonsa en l'aigua, que a la mar s'escorre.
Les flors mortes s'allunyen i una a una
l'aigua verdosa i bruna,
de reflots d'or, les va negant i corre.

Entre marges florits el riu camina,
la mole gegantina
de la ciutat travessa,
i ses torres altives emmiralla
on canten les campanes.
Reflecteix sos palaus. Enllà retrata
i trenca ensems la llarga columnata.
Si n'ha vistes de coses,
si n'ha collit de lliris i de roses.

Per tot la pluja eterna,
sota el sol que enlluerna,
de les flors que es marceixen i que es moren.
Les violetes que riuen en l'obaga,
els lliris blancs i les passions que ploren,
les roselles, que enyoren ses amigues
les daurades espigues,
les roses dolces i els clavells de grana,
les flors de neu, que la congesta amaga,
van caient sobre el riu, que avall se'n porta
el trist recort de tanta flor que és morta.

I el riu avança sempre. Ja és l'extensa
planura que comença,
i no s'acaba mai; ja l'aigua és trista
com la boira que abrigo ses marjades.
Pesanta i sense onades
és una aigua de plom que no emmiralla
els sàlzers alts de verda cabellera.

Es extensa i planera
gorga de mort, que va plorant i calla.
En ses vores llunyanes i ennegrides
bullen els forns de negra fumerola,
les màquines hi roden; ensopides
les xemeneies llancen
l'espès alè que el cel d'estiu embruta.
Ja ni una rosa sola,
ni un can d'ocell en la boirosa ruta,
en la planura immensa,
on el ferro es retors sobre l'enclusa,
el foc s'encén i el sol d'estiu abrusa.

I el riu arriba fins al mar...
La mar, gran com el cel i com ell blava,
engull el riu que tanta flor portava,
i les aigües de plom de sa agonia,
on tanta flor moria,
s'han confós amb l'onada
de la immortal poesia
del sol ponent a la darrera ullada.

El cel és ennegrit. Les nuvolades,
com professó de flames,
han tancat l'horitzó. Les fondalades
que engarlanden els pins són plenes d'ombra.
Tan sols al lluny llampeguen
les boires d'or que amb les tenebres breguen.

Llavors, ratllant l'onada
amb blanquinosa estela
i confosa entremig de la boirada,
una nau immortal d'estesa tranquil·la,
una nau d'or que a l'allunyar-s' se'n porta
son fons replè de tanta flor que és morta.

I on se'n va ningú ho sab. Molts ulls la miren
a la posta de sol. Molts cors suspiren
per una flor que dins la nua navega
vers la boira brillanta que llampega,
i no saben on van les flors marcides,
els colors que han fugit, els cants que volen,
les flaires per les brises espargides,
les papallones d'or que els llirs breçolen
i somnien contradades
per migdies eternals il·luminades,
on els abrils floreixen
amb flors que no es marceixen...

EGLOGA

Rus et civitas.

LA fresca font entre l'herbei s'amaga,
 i fent un got de l'ample mà peluda,
 ÍNDEX el déu banyut l'ardenta set apaga.
 Les aures diuen sa conversa muda
 dalt del trespol que verdissam i freixes
 guarneixen en l'estada
 del vell Pan amagada
 de florida ridorta amb les madeixes.
 I allà sota la volta de fullatge
 el Sàtir s'ensopeix i ja somnia
 quan desperta'l el pas sobre l'herbatge
 del déu que encén el dia,
 el gai Apol·lo, que caçant corria,
 buscant una ombra i tot vagant atura's
 en el palau d'obaga,
 on el vell Pan de la calor s'amaga.

Al veure al seu davant la imatge hermosa
 del déu del Sol de cabellera estesa,
 el cap cenyit de llor i l'armoniosa
 tortuga d'or a son costat penjada,
 l'arc vincladís i la sageta encesa
 en la mà destra armada,
 el Sàtir s'estremeix i prou voldria
 rebutjar l'enemic, que en so de guerra
 sembla cercar-lo en eix recó de terra;
 mes pensa que debades
 contra les fletxes dures
 servirien ses banyes cargolades
 i amagant sos agravis
 així li diu tot mossegant-se els llavis:

«Enrera fill de Zeus, cent cops enrera,
 si eixa volta de fulles
 pot serví a tes gentades de barrera.
 Quan, oh gents de ciutat, nostres despulles
 d'un regne antic, l'últim consol que ens resta
 deixareu d'assotar con la tempesta?
 Des de dalt de la serra
 tes vil·les ara impertinents vigilen
 dels boscos sants la beneïda terra,
 camins fressats per tos soldats s'enfilen
 tot serpejant les gentils muntanyes.
 De guerra veus estranyes

han torbat ja cents cops les serralades,
 últim redós de Sàtirs i Driades;
 per bastir-vos palaus ta gent a terra
 els roures vells que Deucalió plantava;
 per tot furga la terra
 ta turba avara d'un metall esclava;
 i quan al bosc la dansa misteriosa
 entorn de Líber dolçament s'enllaça
 i veu la selva ombrosa
 Ninfes i Sàtirs que Afrodita abraça,
 la copa al puny de pàmpols verts guarnida,
 la boca a una altra unida,
 i al vell Silé, que rialler contempla
 el bosc d'alzines convertit en temple...
 llavors xiula com serp una sageta
 de tos folls caçadors i la sagrada
 dansa es fon com la boira amb la ventada.
 Enrera hermós Pean, si és que no penses
 desertar les bullentes columnades
 de tes amples ciutats i encar desitges
 fruir les abraçades
 de nostres ninfes per l'amor formades.»

Diu el déu de la lira,
 tot somrient, el mira
 i estreny sa mà dels immortals temuda
 el déu de peus de boc la mà peluda:

«Es en va, li respon, que nostra pensa
esbrini els llibres del Destí, que ens daren,
a tu la selva immensa
les verdes prades pels abrils guarnides
i els monts altius que els vells gegants alçaren
i a mi les gents ardides
que tallen pedres, que als vinents encanten
i sota els porxos amb les lires canten,
si Eros etern que penja nius als arbres
els penja ensems en les rampants teulades;
la bellesa immortal, que sempre dura
amb pròdiga dolçura
per ciutats i per boscos te escampades
des dels plans a les cimes gegantines
ses línies ondulants sempre divines.
Tos camps prou tenen flors, en les arbredes
canten les aus el despertar del dia,
un himne entonen les ratxades fredes
dels fills d'Eol amb fréstega harmonia,
i el rústic, tot indiferent, ho mira
i indiferent escolta la tonada
de la flauta amb set canyes treballada.
Allà sota dels pòrtics els poetes
amb lires d'or celebren l'hermosura
dels camps florits, el devassal d'espigues,
que el juny porta a les eres,
els cups vessant, les bremes rialleres,

i damunt les catifes de verdura
els misteris de Baccus i de Ceres;
i a tu vell Pan i a tes gentils bandades
de Sàtirs i de Ninfes que festegen
assedegats d'amor sobres les prades
i en dansa bacanal al déu rodegen;
mentre trist el pagès vos tem tothora
com déus dolents i en el corral s'acuita
a aplegar sos remats de la pastura
quan s'escolta ta flauta
que ressona del bosc en l'espessura.
Tan sols aquell que en el seu cap la flama
del geni sent bullir de veres ama
oh, camps, vostra bellesa
que deixa al món com un segell impresa.»
I mentre Pan com astorat l'escolta,
reprèn al déu de Dafne una altra volta:
«Tu moriràs com moriran un dia
les Dríades dels jardins com papallones
quan fret l'octubre sa ratxada envia;
mes guaita allà una cosa
que serà sempre eterna», i li assenyala
la gran ciutat que revesteix de gala
la llum brillant del Sol ponent al caure
i un temple gegant daura.
Allà al damunt de les columnes dretes
de fulles i de flors festonejades

on festegen cantant les orenetes
hi corre un fris de pedres treballades
on Sàtirs i bacants en folla dansa
riuen a l'ombra de la nit que avança.
«Guaita, diu, si dels homes l'esculptura
no aventatja a tos fills en hermosura.»
I el vell Sàtir sospira
i amb ulls plorosos les imatges mira,
l'ample renglera de columnes dretes;
perque els déus són a la ciutat immensa,
als sons brollats de la daurada lira,
en els cants dels poetes,
en la pedra tornada en esculptura:
forma eterna, immortal, que sempre dura.

OGIVAL

Fides

DEL mig d'un mar de cases, sortint com entre onades,
antiga, emmorenida dels besos del Mestral,
s'aixeca fins els núvols i esquinça les boirades
amb torres i pinacles, l'altiva catedral.

A fora el sol destrena, de foc, sa cabellera
batent sos murs de pedra amb llampegueigs de llum;
mes sota ses arcades, placenta i riallera,
sa força dura, indòmita, s'escampa com el fum.

Perquè no torbi l'hora dels somnis i pregàries,
sa llum penetra dolça dessota els arcs torals.
Tot'hora allà filtrant-la de gaies lluminàries
se baden entre fulles els gòtics finestrals.

Vidriera de mos somnis pels anys apetonada
davant de tes imatges enteixinades d'or,

per veure ta llum pura, de cent colors banyada,
com llàntia i presentalla, ja hi he penjat el cor.

Per un espai, que mostra la seva blavor pura,
estesa l'ampla vesta, la cabellera al vent,
les mans al pit creuades, la vista allà en l'altura,
dos àngels al cel pugen als raigs del sol-ixent.

Navilis d'aquell pèlac blavenc, com fonda estela,
l'espai a son pas deixen de roses estrellat,
cascada de flors gaies, que els aires cobricela,
baixant com les rosades al sol assedegat.

Aital és la vitralla de màgica pintura,
qual ull immens badant-se té enamorat mon cor.
Era pel juny. Als besos del sol en la planura
bullien les roselles amb les espigues d'or.

Sospirs d'espigues mortes, olors de flors segades,
cantars i papellones pujaven del voltant.
I les negrenques gàrgoles a l'absis abocades
ses goles allargaven les brises aflairant.

Hermosa de mos somnis, companya de ma vida,
de genollons pregaves davant del finestral.
La llum del sol baixava besant-te amorosida,
entre àngels i entre roses vestint-te d'ideal.

Ruixims de claror fosca baixats, una ampla ralla
marcaven, en les lloses, de perles i rubins,

confosa i entre boires l'artística vitralla,
la pluja de les roses i el vol dels serafins.

La clapa abrillantada dels vidres descendida
vers tu lenta corria nimbant-te de claror,
deixant-te en una imatge de verge convertida,
que el cor empresonava de santa adoració.

Un raig blavós ta cara de neu apetonava,
un raig d'or se fonia dins l'or de tos cabells,
damunt ta vesta clara l'eixam hi volejava
de sols de grocs matisos, verdosos i vermells.

Llavors brunzia l'orgue com tempestat llunyana,
ses notes, com onades, pujaven colossals,
cantava en l'alta torre la veu de la campana,
l'encens muntava al sostre ses llargues espirals.

Un himne, deia el temple, i el cor li responia,
de genollons en terra, cantant-lo sens parlar,
prenent per testimoni la imatge de Maria,
juràvem estimar-nos a l'ombra de l'altar.

I al fons aquella antiga vidriera punxaguda
obria's davant nostre com ull agegantat,
mostrant-nos blava, hermosa, la vida llarga i ruda
per fer-la sens temença d'un vol adalerat.

Un cel blau sense bromes,
tacat de flors eternes, de virginals aromes,
un cel immens sens fi.
I uns àngels d'amples ales i estesa cabellera
cobrint, perquè passéssim, de roses el camí.

VIDA

Alma Mater

I

LES flors han mort. Les porta el vent.
Cantem la mort de llur frescura.
Les flors són mortes al torrent:
l'aroma dura.

El sol és mort rere el serrat.
Cantem sa mort rere l'altura.
Si el sol és mort i s'ha apagat,
la claror dura.

Han mort els llavis adorats.
Cantem la mort de llur dolçura.
Si els llavis jeuen soterrats,
el petó dura.

Han mort els cors que es van voler.
 Cantem sa mort i sa tristura.
 Si els cors són morts, etern, serà,
 l'amor bé dura.

Tot mor i fina amb foll anhel.
 Cantem la mort de la natura.
 Si tot s'acaba, sota el cel,
 la vida dura.

II

En raig de sol d'estiu entrava dins la sala
 com un record feliç un dia de dolor;
 un raig de sol brillant com reflectit de l'ala
 del núvol més daurat penjant a l'horitzó.

Com un record feliç un dia de dolor,
 cantaven els ocells damunt de les taulades;
 cantaven dels blats verds la mística cançó,
 i de les flors del camp aromes escampades.

Cantaven els ocells damunt de les taulades,
 la sava als troncs muntant per fer-los reflorir,
 la gran cançó d'estiu, que riu en les brancades
 i que a les neus dels cims les crida per morir.

La sava als troncs muntant per fer-los reflorir,
és la corrent gegant que omplena la natura.
Un núvol de petons, que vola en torbellí
com vol de papallons, abriga la planura.

Es la corrent gegant que omplena la natura
la que omple els nostres cors de santa adoració.
I el raig de sol d'estiu, que ens besa en sa dolçura,
els nostres llavis joves ajunta en un petó.

III

Sota dels xiprers que miren les estrelles,
a sota els saules vells arrossegant-se al sol,
els braços sobre el pit i closes les parpelles,
hi jau dels qui han viscut l'innumerable estol.

Els braços sobre el pit i closes les parpelles,
no veuen ni les flors ni els núvols de l'estiu.
La Mort, com un serpent, estreny amb ses anelles
els cossos que han tancat en el sepulcre ombriu.

A sota dels xiprers la Mort pren la bandola,
El càntic que ha cantat, la Vida l'ha sentit.
Al buf del vent d'estiu el vell fossar tremola
i creixen els ossams dessorre del seu llit.

La terra s'estremeix. La lluita mai finada,
a sota dels xiprers retorna a començar,
i focs fosforescents, sens llum ni flamarada,
traspuen entre els junts les pedres del fossar.

Damunt dels llits de roc sa tasca que mai fina
reprèn la gegant mare que infanta tot lo viu,
i sota dels xiprers la copa gegantina
alena l'escalfor viventa de l'estiu.

Es el treball immens, gegant que no s'acaba.
Parèntesi la mort, que un jorn no pot durar.
Dels focs fosforescents dessota la llum blava
germina al cementir la vida de demà.

LA MORT DE LA NINA

Passer mortuus est meae puellae

I

A QUEIX matí s'ha mort
la rossa nina.
Son cos és mig trencat,
son cap a miques.
El metge, un criat vell,
qui la visita,
veient-la en tal estat
la desahucia.
La cola no hi val res
per afegir-la.
La sang, que és de segó,
per terra llisca.
El gat amb ulls estranys
avui la mira,

s'hi acosta i miolant,
 crida que crida.
 El galgo llarg i prim
 també es planyia,
 la pota dreta alçant,
 i en plor la vista.

II

La Júlia quinze abrils
 ahir complia.
 No gosa ja a plorar,
 de por que riga
 l'alegre cosinet
 que al davant mira,
 i a voltes baix, molt baix,
 li diu, bonica.
 Mes ai, si t'ha plorat
 al nàixe' el dia,
 Quan morta Així t'ha vist,
 trencada a miques!

III

Quan el cosí no hi és,
 als criats avisa;
 per córrer-la a enterrar,
 com cal que ho sia.

La nit son manto estén,
 i el jardí abriga;
 dret del bell roser,
 tots s'encaminen.
 Damunt d'un llit de flors
 el mort fa via,
 dos ciris que el vent mou
 son pas lluminen.
 Quan és al sortidor
 la comitiva,
 el pescador de fang
 plora i sospira.
 El gat d'encesos ulls
 detràs camina,
 com eren tan amics
 vol despedir-la.

IV

Un clot ja li han cavat,
 ja li reclinen.
 Faran-li de dosser
 branques florides,
 de vora d'un bell clap
 de clavellines,
 gardènies a l'enfront
 que olors prodiguen.

V

L'enterro ja és finit,
 la Júlia és trista.
 Amb misteri el criat
 parla amb la dida.
 –No ha estat un cop de vent
 el que a la nina
 l'ha feta caure al sol
 per mig partir-la.
 Aquí hi ha un criminal;
 mes ai, no ho diga.
 L'ha morta el cosinet,
 de gelosia.–

VI

Passaren jorns i jorns,
 les flors s'obrien...
 La Júlia ja ha oblidat
 la rossa nina.
 De vora d'un roser
 d'olor que encisa,
 escolta que el cosí
 diu que l'estima.
 Que bell s'amaga el sol
 entre boirina!
 Que bell l'esdevenir
 que demà arriba!
 –Julieta, ton perdó
 jo prou voldria.

Un jorn jo vaig fé un crim;
 ell fou ma ditxa.
Jo sô qui va trencar
 la rossa nina.
Li feies tants petons!
 i jo els volia...—
La Júlia riu que riu,
 qui riu oblida.
D'uns llavis dret a un front,
 un bes relisca,
mentres el blanc gatet
 miolant es fica
a sota els llessamins,
 on jau la nina.

AUS EMIGRANTS

Les navires cavalcadeurs,
leur avant fier bouillant des écumes
tous pavillons comme deux plumes
s'en vont ver les ailleurs...

E. Verbaeren

Grisos i blancs els núvols de migdia,
Gvinguts del mar han tramuntat les serres,
i abriguen amb un bel de melangia
del mort estiu les caldejades terres.

Damunt les planes, que la boira mulla,
la catifa de fulla
remou el vent que vincle les brancades:
els arbres tristos, que són bes despulla,
alcen els braços, com pregant debades,
i entremig de la boira, que davalla,
i la plana amortalla,
enyorant les diades rialleres,
fan creus a l'infinit les carreteres.

Hermosa del meu cor, gira la vista
 de les planes mullades,
 dels arbres secs i la hivernada trista,
 i al damunt de les altes serralades,
 on guaita ja la neu per acostar-se,
 contempla alegre un nuvolet que apenes
 s'ovira dibuixar-se
 darrera els pics de les gegants carenes.

Són les aus emigrants. Veus com avancen?
 Ja volen sobre els plans, ja les alzines
 les oviren veïnes,
 ja són damunt dels bosc de pins. S'atansen
 lleugeres com un llamp, ja alegres volen,
 ja són al dret dels nostres caps: ja arriba
 són alegre cridòria,
 que ressona com himne de victòria.

I volen i s'allunyen... Trossejades
 per les neus de l'hivern i les ventades,
 els llamps del cel i les tempestes feres
 quantes cauran en la pesada via,
 que sempre porta vers el blau migdia;
 mes l'ample estol de eternes viatgeres
 amb les files delmades
 arribarà ales terres soleiades.

I s'allunyen... i volen afanyoses
 Ja són uns punts, que mig perduts s'oviren.

Ja s'endinsen confoses
Entre els vels de la boira que s'estiren,
d'aquella boira als horitzons extesa,
mentres batent la fullaraca encara,
nos assota la cara
una freda ratxada de tristesa.

Seguim-les, doncs, oh ma fidel companya,
reptant els vents de la feresta via.
Rera eixos pics de la gegant muntanya,
riu lluny el blau de l'eternal migdia.
Deixem volant per la planura asprosa,
la llar que crema i el repòs, que encanta:
entre la broma els horitzons confosa
escolta alegre l'ideal que canta.
Si encega els ulls la fosquetat que ens mata:
allà en la calma de les nits serenes,
dels gais navilis de la mar de plata
nos fan de guia les triomfants sirenes.

CANÇÓ

EL primê ametller florit
veu ses roses caure a terra.
El primer niu, que han guarnit
els ocells, el vent l'atterra.
El primer llir que ha sortit,
ja s'ha mort dalt de la serra.

La primera neu, que cau,
va a morir sobre l'herbatge.
Del primer papalló blau,
trenca les ales la ratxa.
El primer càntic de l'au
s'ha perdut entre el fullatge.

Les primeres il·lusions
per morir sols són nascudes,
com els primets papallons,
com les flors del maig volgudes,

com els nius i les cançons
en l'oblit ja són perdudes.

I si un dia el goig somriu,
si el demà la joia porta,
si el cor gosa a penjar un niu,
niu que el vent ja no s'emporta
baix el cel blau de l'estiu
la tristesa no és pas morta,
i ens fa plorar aquell recort
de les roses que s'han mort.

CAMPS DE FAJOL

Je rêve des vers doux mourant comme des roses.

A. Samain

QUAN tota flô es mustiga i asseca's esllanguida
i els arbres ja groguegen, al petoneig del sol
l'estiu dóna a les terres, com do de despedida
l'esplèndida florida de l'amorós fajol.

Son dolç llençol blanquíssim cobreix la fondalada
i per graons se'n puja pel puig arrodonit
fingint per les planures els tons d'una nevada,
com una cara blanca que el sol no ha emmorenit.

Ma esquerra entre tes mans, ma destra a ta cintura.
Correm-hi, hermosa meva, pels camps envellutats.
Son dolç aroma porta ratxades de ventura
i planen els ensomnis sobre els jardins nevats.

Ensomnis que ens bressolen com a les flors gemades
cantant a l'entorn nostre gentil una cançó,
que ens diu que la florida que omplena les clotades
és l'alba, que comença de la vinent tardô.

Tardô! Mon cor somnia ses fulles que rodolen
encatifant els marges amb rojors de ponent,
els arbres que es despullen, les branques que tremolen
i els boscos que rogegen al bressoleig del vent.

els verdissams que ondulen amb apagats matisos,
els alts pollancs que ploreu ses fulles sobre el riu,
i els cels en dol, que formen encobertats i grisos
la volta de la tomba de l'expirant estiu.

Que hermosa, amada meva, que ens sembla eixa agonia!
Que hermosa és una posta darrere d'un llevant!
Amb quina enveja amarga i amb quina melangia
veiem les aus que emigren, que passen i se'n van.

les fulles que rogenques s'endu la torrentera
com naus, que al mar s'endinsen, abandonant el port,
d'aqueix estiu, que fina, la resplendor darrera,
que ens mostra la bellesa superba de la mort.

Somnem en amagades i incògnites tristures,
per entre els camps blanquíssims de l'amorós fajol.
L'hivern, que ja s'acosta, gemega en les planures,
la terra es posa blanca, quan té de portar dol.

LA GERMANA DEL FILL PRÒDIG

Elle est la grande soeur de l'Enfant prodigue,
celle dont saint Luc no parle point, mais qui
dut, si elle exista, plaider la causes de l'absent
insister auprès du père pour qu'il tuât les veau
gras, quand revint le fils.

J.K. Huysmans

QUAN el vell Ephraïm de blanca cabellera
el cor ple d'enyorances, a l'hora que el sol cau,
mirava com serpeja l'estesa carretera
o els llargs vaixells de guerra dansar sobre el mar blau,

quan d'aquell fill ingrát, que a la ciutat fugia,
la trista recordança tornava'l a trobar,
sentia una veu dolça, que a afalaga'l venia,
la veu, que a cau d'orella li deia «tornarà!»

Era Miryam sa filla, la sola que plorava,
quan dels cabals del pare, portant-se'n un sac d'or,
el germà xic dels masos dels avis s'allunyava
vers la ciutat superba, que li robava el cor.

Vers la ciutat llunyana de cúpules rodones
d'or pur, que relluïen als raigs del sol ixent,
on els perfums volaven, com vols de papallones
en boscos de columnes de marbres d'Occident.

Sota velams de porpra, que el sol ponent imita,
de cent festins sonaven les músiques i cants
i dones nues, boges dels focs de l'Afrodita,
com parres retorcién sos cossos ondulants.

I allà fugí. Mes curtes ne foren ses ventures,
sos somnis d'alegria, dels pares lo tresor
volaren sota els besos de les bacants impures,
com gra d'encens, que crema dins d'una copa d'or.

I un dia que pels boscos trescava sa germana,
buscant de ses remades un anyellet perdut,
va tramontar les serres i descendí a la plana,
i allà, en mig de la verda pradera de vellut,

vegé un pastor, que pobre guardava ses ovelles,
la cara esgrogueïda llaurada pel plorar.
Tan trist no el coneixien sos ulls ni ses orelles.
Son cor hagué de dir-li: aquest és ton germà!

Llençant-se entre sos braços, germana, així li deia,
mos somnis van ser gorga d'estiu que aixuga el sol.
D'amics i enamorades la torba que em somreia
amb mes darreres dracmes, fugiren en un vol.

I sol i vern i pobre, contemplo nit i dia
 eix cim que ma vergonya em priva de passar.
 Oh, porta'm a mon pare per dir-li: «En ma follia
 perdut, contra mon pare i els cels jo vaig pecar.»

Espera, Miriam diu-li, i un bes al front li posa,
 i vola com una aura per un verger florit.
 La joia li fa batre son cor com una rosa,
 el vent alegre juga per sos cabells de nit.

I corre vers son pare i arriba riallera,
 sens fer remor s'atança a l'hora que el sol cau,
 i el troba que mirava la blanca carretera
 i les inflades veles que corren pel mar blau.

Llavors Miriam la bella, sobre son pit s'inclina.
 El fill a qui ploràrem perdut jo l'he trobat.
 Era un dolent, oh pare, mes ma primera nina
 ell va tallar d'un arbre per l'aigua arrossegat.

Ell, el company, que n'era, volgut de ma infantesa
 retorna i per ses galtes rellisca amarg el plor,
 el plor dels que pecaren, el plor de sa tristesa
 quan cau al cor dels pares, hi fa brotâ una flor.

Es el perdó la rosa que hi neix. En la nit bruna,
 tan fàcil que és el perdre's i errar-se de camí,
 amb sos companys de festes, el deixaren a l'una;
 quan el Senyô ens el torna, el llençarem d'aquí?

Digué, i el vell Ephraïm, de blanca cabellera,
plorant de goig sos braços obria al fill ingrát,
al fill que s'acostava baixant per la drecera,
cap baix, com roure jove, que els vents han capbussat.

I mentres rera núvols de roses el sol queia,
i el pare a cap de taula n'asseia el fill perdut.
Miriam, la bella verge d'Israel, al Senyor deïa
el prec que el braç desarma de Jehovà temut.

Son cant pujava als núvols on el Senyor hi trona,
planant per les rientes contrades de Judà,
allà on Jesús moria i als cels pujà una dona,
perque a sos precés fos sempre més dolç, el perdonar.

DIJOUS SANT

L A ciutat s'ha aturat. Dolça i tranquil·la,
s'escampa la quietud com endolada.
Tot calla. Tot s'adorm. La llarga fila
dels arbres despulats amb sa brancada
on rebull ja la vida joguïnosa
enyora sota seu la bulliciosa
remor de rodes, la bronzenta vida
de la immensa ciutat. Pels aires vaga
l'enyorament dels gran sorolls. La vista
troba l'aire per tot de festa trista.

Es el silenci del gegants misteris
que estén ses amples ales
de tot s'ensenyoreix, tot ho avasalla.
I el negre temple, desplegant ses gales,
com forn encès, engull a la gentada,
que s'hi agenolla i calla,

amb la trista mirada
fixa en el fons, on s'hi ageganta i puja
el misteri adorat d'un Déu fet home,
espirant en la creu del sacrifici,
una antiga creença que es renova,
com un esplet amb la novella pluja,
una esperança nova
que el cor embadalit cerca amb desfici,

I la tarda caraina silenciosa
i s'escampa olorosa,
l'alè dels romanins i farigoles,
que a la ciutat que un dia a l'any s'atura
li du quelcom de la gegant altura,
la neu dels cims que les estrelles besen,
el cant immens dels gegantins salteris
dels arbres i dels vents, l'himne que vaga
en l'excelsa quietud dels grans misteris.

EN L'ÀLBUM DE C. DE B.

QUAN s'en va l'abril
que ens du tantes coses
en present gentil
ens deixa les roses.
D'embriagants olors,
de canviants divines,
són de tots colors
de les flors regines.
Roses d'Anacreon
deixeu que us recordi
adornant el front
del guerrer Sant Jordi.
Per ço si eix paper
baix ma ploma poses,
injust no seré.
Tinc d'escriure-hi roses.

Les roses que a mils
embaumen ta vida
d'immortals abrils,
eterna florida.

Les veus esclatar
cada pas que avances,
les sents voleiar
com vol d'esperances.
I si en dolç somniar
el teu cor reposa,
és ton despertar
de color de rosa.

Si d'amor que és cel,
algun dia escoltes
les cançons de mel
que en sap cantar moltes,
i sents tremolant
que no pots ser esquiva
a un petó que és cant,
i a ton cor arriba,
et dirà un pomell
de tan gaies coses,
que en ton rostre bell
brotaran dos roses.

ALBADA

L A muntanya s'aixeca entrenyina,
com un rostre adormit. De la boirada,
que a la nit l'ha coberta,
alça el front ple de bromes i es desperta.
La boira peresosa
s'arrossega pels faigs a mitja altura
con lo vel blanc, que allà en la volta obscura
de l'església, penjava a la quaresma
i en l'obaga verdosa,
el torrent allisant la roca blava,
canta aquella cançó, que ahir cantava.
De sobte, un tremolor creua la prada,
les flors com cors palpiten;
i en les copes dels arbres
les fulles sense vent soles s'agiten.
un buf de vida passa en la clotada,
les flors esperen de genolls en terra,

s'esquinça el vel del temple de la serra,
un llampec de claror, que els cims llumina...
Una rialla argentina....
I el sol s'aixeca

PEL JUNY

P LE d'olors el vent de juny
juga i riu en les artigues.
Segadors la fals al puny,
van tombant, tombant espigues.

Ple d'olors el vent d'estiu
dolls de vida al prat aboca,
Jo he sentit com el caliu
en ma galta d'una boca.

Es el recort d'un petó,
que en mon pit rebull encara,
I el vent canta una cançó,
tot jugant sobre ma cara.

* * *

SÓN els recorts les flors d'aroma beneïda,
amb que guarnim un jorn el llibre de la vida.
Quan riuen nostres llavis i brillen nostres ulls
de flors que han d'ésser eternes, anem guarnint els fulls.

Mes venen les anyades de fred i els pobres cors
els dóna por d'obrir-lo el llibre de records.
I de les flors marcides no ens en cuidem mai més,
corones d'una tomba que han d'aplegar els fossers.

Avui les he cercades les flors que hi vam posar,
tots dos vàrem collir-les, tots dos les vam guardar.
D'aquell hermós poema que es tanca tot en tu,
cada una és una estrofa, que no ha sabut ningú.

A dintre de sos calzes gentils i evellutats,
hi canten encar besos en el seu fons guardats.
Aquí te les envio les flors d'encès color,
el temps les ha embellides i encara fan olor.

CANÇÓ

A L mes de març, quan desfà el sol
de les neveres les agulles,
i en les arbredes un trespol
va enteixinant-se amb noves fulles.

El vent lleuger, que arriba al prat,
que ve dels camps, que el blat verdeja,
diu que un matí s'ha enamorat
del vert fullam, que el prat ombreja.

«Fulles veniu – els parla el vent –
jo os portaré dalt de les bromes;
sobre els colors del sol ixent,
sobre les valls plenes d'aromes.

Veureu planures i turons,
on mai es moren les poncelles.

Fugirem lluny, cap altres mons,
aprop dels sols i les estrelles.»

La cançó dura tot l'estiu.
Ja la tardor ve amb ses despulles.
Al prec del vent, que diu «veniu»,
han fet el sort tot temps les fulles.

Mes un matí que el cel és llis,
el vent rugeix amb crits de fera.
Sota el dosser del núvol gris,
moren les flors en la pradera.

Llavors la fulla crida al vent.
«El món és trist, el prat ja fina.
Porta'm als mons del sol ixent,
sobre ton ala gegantina.
I el vent la pren, volant lleuger,
en mig dels núvols se l'emporta.
Feliç el vent! No ho sap, potser:
la fulla és morta.

RECORD A CALDERON

Làzare veni foras

SALUT, poeta, que omplenes, amb el teu nom la terra,
 qual tomba de coronas rublerta n'és sens fi!
 jo vinc a tu a portar-te de l'escarpada serra
 humil, mes de ma pàtria, el brot de romaní.

La flor n'és de ma terra, i en parla catalana
 al poeta de Castella s'aixeca lo cantar.
 Jo vine a tu, a portar-te damunt de la fossana,
 mon cor, lo que en sa vida més aima el català.

Jo vinc per a flairar-ne l' enamorada brisa
 que va escoltar tos càntics un jorn del temps passat,
 com flor mig oblidada que els papallons encisa,
 damunt d'aqueixa tomba que els segles han tancat.

La tomba, freda tomba, com en la nit serena
 remembra un cor de verge lo seu primer amor,

la pàtria la contempla, lo cor vessant de pena,
i sent als ulls les llàgrimes muntar de dins del cor.

Sos fills mira la pàtria, de sos records plorosa,
quan serva d'or la història com l'ara una vestal,
que més, tal volta, cuiden d'engarlandar ta llosa
que d'aixecar-te temples que et facen immortal.

Un jorn uns vents vingueren portats de la tempesta,
congriats en les contrades més negres de la nit,
«al porvenir» digueren los vents amb veu feresta,
i als cors llegat deixaren amb sa fredor l'oblit.

Què hi fan nostres poetes? Les gestes que ens contaven,
com faules d'infantesa s'han d'esborrar del cor.
Enfonsa't, oh teatre que els temps antics forjaven;
al foc les recordances, que el porvenir és d'or.

Cantau les noves arpes cantúries argentines,
mes no esmenteu rondalles finades del passat,
d'eixes etats caigudes, com cauen les aulines,
no en volem pas història, ni llors, ni llibertat.

Sols lo present. Los genis d'una passada història,
quants cops davant les obres d'eix ardiment novell,
al veurer oblidades les antigors de glòria,
haureu cobert los rostres amb l'orla del mantell.

Oh, Calderon, tu feres un teatre per ta terra
 qual estimada toia de lliris del jardí,
 com colossal columna que a los estels s'aferra
 i diu a les gentades: «Espanya n'és aquí».

Los pobles lo vegeren i a Espanya li envejaren
 eix temple que a ta pàtria bastires amb tos cants:
 tan sols sos fills un dia tes glòries oblidaren
 al punt que no sentiren llurs ecos llunyadans.

I avui! quants d'aquells drames de pàgines daurades
 al fons de vells armaris ne jauen oblidats,
 com amb menyspreu se guarden les armes rovellades
 que els avis manejaren amb tots los talls oscats!

Quants cops van les gentades al teatre, gran un dia,
 sens esmenrar apenes tos drames bells d'ahir,
 de gents, ai, estrangeres a aidar la nombradia,
 i en llengua que no entenen los canticos a aplaudir!

...Mes no; desperta ombra, i els esprits llumina,
 com vermellenca i rossa l'albada del matí;
 canteu alats salteris sa fama gegantina,
 feu de records la toia que tornara a florir.

Desperta! aqueixos drames més bells que el trenc d'albada
 si els fills d'Espanya els miren, potsê els enlluernaran;

sortiu d'aqueixa tomba que els segles han tancada,
i encara en sa follia postrats vos miraran.

Sortiu com estrelletes en mig de nit negrosa;
mostrau als cors que baten amb patri bategar
que en los passats se troba la pàtria més hermosa;
d'ahir sempre és la pàtria, d'avui i de demà.

Ja surt lo sol, com ones que furgen de la platja,
s'emporten les ratxades de l'entusiasme al crit,
salut, passat! esclamen amb renadiu llenguatge,
salut, rei dels poetes, ja s'ha esboirat la nit.

Lo sol brillant destrena la rossa cabellera
per llumenar-ne alegre lo jorn del centenar.
Los cors encara esmenten les glòries d'endarrera;
ton bell record s'enlaira, Déu vulla fe'l durar!

Déu vulla que s'aixequi senyera triomfadora
que mostre als mons lo teatre que folls han oblidat.
Per tu sien les brostes de flor que el cor enyora;
que cent novelles testes, oh poeta, han coronat.

Que tornen tes comèdies jolives i enciseres
a fê alegrar eix poble que avui ja ni et coneix,
com a l'estiu retornen al prat les cadernereres,
després de les gelades, quan lo roser floreix.

Així los fills d'Espanya sabran bastir-te un temple
 més alt que les piràmides que ombregen l'antic Nil;
 més no en cents cants planyint-te daran al món exemple,
 ni engalardant de roses un trist fossar humil.

Oh sí! fills d'una terra de l'Occident regina,
 traieu aqueixes joies de l'antigò a lluir;
 mostrau als altres pobles sa fama gegantina,
 guarnint d'antigues robes, present i esdevenir

.....

Jo vinc a aqueixa festa. De sava catalana
 te porto en mes paraules del cor lo sentiment;
 jo sóc d'aqueixa terra que forta i jovensana
 fa avui de ses històries i sos passat esment.

No ens nafren les paraules d'aquells que ara ens motegin;
 sagetes són que tornen a retrovar son arc;
 que mentres que d'Espanya les brises nos oregin
 esmenrarem los càntics de Jordi i Ausias March.

Per ço vinc, oh poeta, mes no a agençar ta llosa;
 a durt' de Catalunya cullida al bosc la flor,
 la flor de recordança més dolça i aromosa
 que de les llars antigues rebrota al suau calor.

La flor, que n'és imatge de ta esplendent memòria,
postrat vinc a portar-te pel temple de ta glòria,
collida al temps d'ahir;
és ton record que alena dels cors la pàtria encesa:
i si no te bellesa,
mai pert la dolça aroma, lo brot de romaní.

SONETS

ENFILALL

V Sonets

I
C L À S S I C

D E tanta rosa que en ton front s'inclina
cauen lliscant les fulles per ta cara
i neden mortes en la copa clara
on riu del vi la flama purpurina.

Un altre bes, un altre bes Corina,
que el temps d'aimar-nos no ha finit encara
Oblidem, doncs, que vers la Parca avara
la nostra vida com un riu camina.

Cuitem a aima'ns amb la darrera estrella.
L'amor fa eterna aquesta vida bella,
qual fi els Destins, pares dels deus ja saben.

Tu més que els deus amb ton amor faries.
La Parca trista'ns té comptats los dies,
mes no els petons que dins d'un dia caben.

II O G I V A L

U N llibre entre les mans, la llarga vesta
d'escuts heràldics i de flors guarnida,
vora portal esbelta y esllanguida,
aixeca als cels la coronada testa.

Es la verge de pedra. La tempesta
de sos ulls clars la flama no ha esmortida;
mes de son nom i sa passada vida,
guarda el secret la Catedral feresta.

Sols el licorn, que al contrafort s'aboca
i riu obrint la descarnada boca,
sab aquell nom que entre les pedres canta.

I fa set sigles, quan el sol declina
cap a sa mort, la flama ponentina
nimba de foch la misteriosa santa.

III LLUÍS XV

EN brama us en queixau, gentil Marquesa,
 i es l'assumpte prosaic. Vol la dissort
 que la pols vos enteli amb sa impuresa
 les cornucòpies enquadrades d'or.

Indiscreta és la pols. A sa escomesa,
 no hi val la tanca d'amagat tresor.
 Jo no he pogut, senyora, en ma tristesa,
 tancar-li mai les portes de mon cor.

Si brilla en vostres nines la alegria,
 serà com flor que per morir naixia.
 Eix goig com or de brillejar tant dolç,

en va en el or el guardareu avara.
 Serà inútil, senyora, vindrà encara
 la tristesa a posar-hi un gra de pols.

IV V I S I Ó

EL sol ponent dels pinetars darrera
núvols i cels en flames abrusava.
Fregant les branques dels vells pins volava
una olor com de rossa cabellera.

Era aquella hora dolça i riallera,
que els somnis naixen quan el dia acaba,
i tu venies amb ta vesta blava,
els lliris doblegant de la pradera.

Eres l'insomni que aborreix el dia.
Rera les flors que ta petjada obria,
'nava minvant la claretat dels cels.

I entre una boira de suaus aromes
feien-te un marc les carmesines bromes
i et coronaven els primers estels.

V
ASPIRACIÓ

D e rosa i blanch el fruiterar florit,
com vel de núvia abriga la planura,
i entre les flors una aura de ventura
hi canta en el silenci de la nit.

Mos llavis te petonen amb dalit,
els meus braços estrenyen ta cintura.
I sento de ta boca la dolçura,
i vora el meu esbategar ton pit.

Es l'hora d'estimar que el llavi calla.
Es sent una tristesa que devalla
del cel brillant on les estrelles ploren.

Nostres ànimes tristes separades
que en mitg dels besos s'han cercat debades
tant prop que són i d'enyorança es moren.

PORCELLANES VELLES

ENDRESSA

P ELS alcobes discrets i nobles sales
de la casa dels avis senyorial,
on tants de segles han batut les ales
sobre els mobles daurats, sens fe'ls-hi mal,

aquelles cornucòpies, que algun dia
reflectiren perruques i panniers,
emmirallen ta cara amb alegria
i tos ulls i tos llavis riallers.

No et sàpiga pas greu que ma memòria
invoqui d'un casal la vella història,
per fê un marc a ton rostre alabastrí.

El vell Sevres recorda al rei de Roma,
mes aquella, que l'ompla amb son aroma,
la rosa, va badar-se aqueix matí.

LA PERLA MORTA

La d'orient admirant la perla bella,
de tos cabells en la quietud daurada
se va tornant grisenc i apagada,
davant del sol avergonyida estrella.

Cada hora, cada jorn son brill s'emporta
Ni l'escalf de ton pit la redimia.
Hem de veure impassibles sa agonia,
lentament, lentament. La perla és morta.

Jo amb noves perles ornaré tos polsos,
i amb amor colliré nous besos dolços
de ta boca, com rosa que s'esberla.

Mes una aura glaçada, que perdura,
passa plorant i lentament murmura
que l'amor va morint-se com la perla.

UN CABELL BLANC

Al raig de lluna, que suaument plateja
la nit d'abril, l'adorminent dels prats,
un cabell blanc desvergonyat serpeja
pel camp sedós de tos cabells daurats,

i em sembla amb sos meandres capritxosos,
un caminal d'un amagat jardí,
que em porta vers ombratges misteriosos,
on hi han les flors, que s'han overt per mi.

No el vulguis pas desarrelar-lo ingrata
eix fil volgut tan petitet de plata,
penyora de mes dolces il·lusions.

Sos llassets i ses voltes ara em guien,
per retrobâ aquell lloc que preferien
mos llavis per posar-hi sos petons.

TAPÍS WATTEAU

Deixant per hores curtes les cambres rialleres,
 les robes ramejades i els cimbrejants plomalls,
 les belles són pastores gentils de les riberes
 dels boscos remorosos i les ombriues valls.

Què hi fa que en ses joguines hi niï la mentida,
 que siguin parcs els boscos i els prats sien jardins,
 si l'égloga és eterna com rosa mai marcida
 i encara canta Teòcrit dels alzinars a dins.

Per ço el vell Pan i els Sàtirs, dormits a la flores-
 ta,
 per entre les alzines han tret el cap banyut.
 La Faula plana als aires amb força de conquesta,

i prop l'estàtua d'Eros, el jove Abbé ha caigut
 seguint una pastora al travessá una valla.
 I els Sàtirs de les Selves, han fet una rialla!

MINIATURES

A dins de les vitrines les fines miniatures
del rostre de les belles engarlandades d'or,
són joies i relíquies del temps de les vellures,
que guarden les aromes de roses, que s'han mort.

Lully i Rameau donaren ses musicals dolçures
al ritme de sos passos i al batre de son cor.
Superbes i adorables les nobles hermosures
amaguen receloses ses vides i sa sort.

Potser de rea o màrtir la testa alabastrina
segà com una rosa d'abril la guillotina.
Potser morí adorada dels nets. Ningú ho sabrà.

Profans sabem que aquella bellesa dels besavis
té entre són marc de roses una somrisa als llavis
i una mirada noble, que els ulls ens fa baixa.

LA CAMBRA VELLA

Com un altar daurat, que sos devots espera,
amb angelets i sants de ramejada roba,
a l'ombra misteriosa de senyorial alcoba
aixeca al llit dels avis la rica capsalera.

Obrim aquella cambra sagrada, on la darrera
estrofa d'una absoluta flotant encara es troba.
Portem a ses tristeses una alegria nova,
el brill de tes mirades, ta cara riallera,

Mes sota de les ales dels àngels nostres besos
seran al llit dels avis mig apagats com resos,
o roses que perderen a l'ombra sos colors.

En l'amagada cambra, que enyora el brill del dia,
hi sentirem amant-nos la dolça melangia,
que ens fa pensâ en la tomba, on dormirem tots dos.

CARLEMANY

In grosser Not des Landes... wird er wieder hervorkommen.

Uhland. Die Heldensage, p. 257

I

QUAN de l'alt Carlemany l'esprit deixà la terra,
són cos fou dut a un antre secret, que ningú sab
Allà seu en son trono, l'espasa a la mà esquerra,
el ceptre a la mà destra i la corona al cap.

Son cos incorruptible s'apoia en una taula,
on l'escut d'or del Papa rellú com un mirall.
Sa llarga barba el marbre travessa, diu la falla,
com passa un raig de lluna per colorit vitrall.

Allà ignorat dels homes i ocult de les mirades,
tancat en una cripta de colossals arcades,
encara el gran rei vetlla pel món, que va ajuntar.

Si un gran perill un dia ses terres amenaça,
el rei del glavi d'or i de la fèrrea maça,
després de tants de segles, ardit s'aixecarà.

I I

Un dia un altre rei per vies amagades
de la ignorada tomba pogué trobâ el camí.
Cobrien com formigues els camps ses gens armades
els trons de ses descàrregues el món feien cruixî.

Sa flota acorassada del mar s'ensenyoria,
i els submarins portaven arreu arreu l'esglai
les aigles de l'imperi volaven a migdia,
i en aus de foc tornades creuaven l'ample espai.

Mes closos en un cercle potent de fèrrees malles
restaven sos exèrcits vents en les batalles,
de són orgull en càstig d'haver reptat el món.

I a demanar l'ajuda que el poble prometia,
vençut, d'aquell sepulcre baixà la graderia.
quan l'aigla d'or sentia poc ferma en el seu front.

I I I

El rei, damunt les lloses posà l'altiva testa.
«Senyor, la vostra espasa fulgura tempestats.
El vostre és mon imperi, que l'enemic conquesta.
Sortiu de vostra tomba, guieu a mos soldats.»

Llavors la freda mòmia de Carles obrí els llavis:
«Soberg el meu imperi per sempre has desunit.
En va has volgut alçar-te'l amb força i amb agravis,
l'imperi meu amb llaços de germanô junyit.»

L'espasa del gran Carles lluïa com centella.
El ceptre d'or brillava entre ses mans com ella.
Al lluny l'artilleria bramava amb mil udols.

El rei cau com en somni vençut. Quan se desperta,
la tomba, que guardaren tants segles, és deserta.
la mòmia del gran Carles és un grapat de pols.

VARIS

L A P O R

L A pô en un plec de l'ànima s'amaga,
Li a dins d'aquell recés regna senyora,
força ignota del cor dominadora,
que el rosega per dins com una llaga.

Té por l'infant de la fantasma vaga,
l'ànima en pena que al sepulcre mora,
el creient tem l'infern, la mort l'acora,
i l'amant ho tem tot. Tot li és obaga.

El dol és rey del món. La nit obscura
regira el seny per fer sa desventura,
i hèroe és qui es sostreu a sa passió.

Lo ignorat el rodeja, és sol sa pena,
i en tot camí que a deslliurar-lo el mena,
Déu com a vetlla, hi va posar la por.

B O I R A

L a boira de les serres descendida,
fumeja sobre els pins i els plans amaga.
En una densa i blanquinosa obaga
se va fonent una ciutat dormida.
L'oblit amb son abraç adorm la vida
que amb son bes de narcòtic afalaga.
I baix la sombra misteriosa y vaga
el pobre cor de sos pesars s'oblida.
Demà, quan el sol alci la boirada,
trobarà molt més verda l'enramada
sota eixa boira que en la plana corra,
i l'home qui reposa en sa pobresa
trobarà dins del cor que la tristesa
de sos records es va allunyant... s'esborra.

LES MASIES DEL TIROL

A MB quadros de rajoles de verges i de sants,
 al front de la fatxada el vell quadrant de sol,
 amb ses teulades llargues que arriben fins al sol
 dels verts abets dels boscos són les germanes grans.

Les planes d'esmeragda que volta el bosc veí,
 ampara el vell Sant Crist de rústega coberta,
 la iglésia blanca aixeca son campanar desperta
 i canten les cascades amb veus de torbellí.

Oh, cases del Tirol, gentils i venerables,
 les vostres vestidures són belles i inmutables
 com capa d'or de clergue que els temps no mudaran.

I els turbulents turistes que passen cada anyada,
 i les cigonyes llargues que hostatja la teulada,
 senzilles i serioses iguals vos trobaran.

LA CATEDRAL

L A catedral és alta, del temps de les vellúries,
les gàrgoles rodegen son absis ennegrit.
A sota de les voltes, l'alè de sis centúries
li dóna olor de lliris i una foscor de nit.

Dalt de ses torres canten les colossals campanes,
amb càntics bells de festa o alè de tempestat.
I el gran rellotge envia ses veus cap a les planes,
rítmant amb ses agulles el pols de la ciutat.

Geganta, els munts de cases i de palaus domina,
amb posa de deesa i vesta de regina,
com poderós navili que es riu del temporal.

Passaren sobre d'ella els temps sense tocar-la,
els segles que passaren sols han pogut daurar-la,
i és d'or a cada porta l'altiva Catedral.

A TERESA

QUI sab on son les flors? Qui sab on para
la corola de fulles purpurines?

Els arsos van trencar-la amb ses espines,
el riu la va dû al mar amb sa aigua clara.

Mes l'aroma gentil amb que tu ara
embaumes els cabells d'olors divines,
de llirs marcits i mortes clavellines,
a dins d'ampolla d'or hi viu encara.

Aixís el nostre cor, Teresa aimada,
viurà després, com eixa olor preuada,
quan nostres cors hagin parat l'hivern,

i omplirà amb son record de poesia,
la cambra on nostres fills potsê algun dia,
somniaïn de l'amor al bes etern.

ENVIANT UN VANO

A P. M. i C.

L A paleta divina de Watteau,
 ens va deixar l'esplèndida galera
 on en llac blau, vers la illa de Cithera,
 els amants s'embarcaven sense por.

La fàbula gentil del gran pintor,
 jo voldria enviar-te-la sencera.
 El present és migrat i és cosa vera
 que és la còpia un recort sense color.

Mes els anys passaran i ja embarcada
 en la nau de l'amor, quan la ventada
 del vano humil vagi a trobar ton cor,
 el recort te durà de qui desitja.
 Que siga eterna en ton camí la ditxa
 i el mar ben quiet per la galera d'or.

C I G N E S

P ER les aigües quietes d'aquell estany blau,
vorejat de roses i ombrejat de branques,
passen com en somnis les siluetes blanques
dels airosos cignes de vogar suau.

Voguen silenciosos com llirs que caminen
en la calma dolça de l'estany a dins,
mentres dalt les serres gemegant els pins
les revoltes copes al mestral inclinen.

Els cignes s'allunyen, quan el sol s'amaga.
En les aigües plana misteriosa i vaga
dels recorts que es perden l'eternal quietud.

En la nit serena les estrelles riuen
i amb reflets de perles sobre l'aigua escriuen
els ensomnis dolços, que la sombra ha dut.

F L I R T

EN va en conserva indiferent la pura
passió amaguem de la passada vida:
cada cop que parlem de la ferida
n'arranquem el vendatge i ja no es cura.

Una data, un record a la ventura,
a dà a l'oblit nostre passat convida.
Llavors mon llavi, que – Jo t'am – ja crida,
com a la vora d'un abim s'atura.

Que l'orgull ha parlat i l'amor calla,
i del món a la insípida conversa
retornem, com soldats a la batalla,

portats del fat de nostra sort adversa:
jo, a oblidar mos ensomnis de poeta;
tu, a fer de ta hermosura una careta.

VENTADA TRISTA

DAMUNT d'un llit d'espigues i roselles,
 la nit de maig pausadament camina,
 i baixa com rosada diamantina,
 la calma virginal de les estrelles.

Vingut del bosc de les alzines velles
 qual vert brancam soptadament inclina
 un vent de tempestat arremolina
 un sol instant brancades i poncelles.

Aixís una tristor desconeguda
 com la ventada misteriosa i muda
 arriba als cors que refiats dormien.

Es pert entre les roses la ventada
 la tristor s'esvaeix i altra vegada
 els cors en calma com els plans somnien.

E N T E R R O

ES mor la tarda silenciosa i clara
en mig dels flams de la rogenca posta,
dalt del fossar de l'enasprada costa,
una tomba d'un nin oberta encara.

El plor amarguíssim nostres ulls amara,
que el trist adéu, per sempre més s'acosta
al llir caigut de la florida brosta,
que té la terra eternament avara.

El devassall de flames de l'altura
enrogeix la muntanya i la planura,
i abans d'endur-se'n els colors que moren,

els núvols plens de lliris i de roses,
reflecteixen les flors sobre les lloses
on els nins dormen i les mares ploren

NOCTURNA

L A boira blanca riu amunt s'enfila
per entre els pins allargassant sos vels,
i el rengle llarg dels vells pollancs vigila
gegants dormits assenyalant los cels.

Canta la fosca de la nit ombrila,
del gran silenci els amagats anhels,
i l'aigua trista mansament desfila,
bressolant flors i emmirallant estels.

Una estrella lleugera i silenciosa
acudint a una cita misteriosa,
passa en la calma de les hores belles.

Nostres sospirs són apagats com resos
I ofeguem en la sombra nostres besos,
de por de què es despertin les estrelles.

DESPERTA ALEGRE...

DESPERTA alegre de ton son, Maria,
ja el sol tramunta dels serrats la vora.
Tornen a obrir-se, puix arriba l'hora,
el teu cor a l'amor, els ulls al dia.

Tot rebrota, tot viu, tot alegria.
Canten dels mons el despertar alhora,
el mans torrent que a la hivernada plora
i el vol d'ocells que en sa vorada nia.

Infla la sàlvia els troncs i l'alenada
de vida infla els pulmons, la matinada
obre de nou les roses que es marcién,

i amb els raigs d'or, que el sol ixent aboca,
tornen a nàixer els besos a la boca
que ahir vespre, amb les roses s'adormien.

TRADUCCIONS DE L'ALEMANY

LA PREGUNTA DE LA NENA

CENYIT el front de rosa i lliur,
 com quan dormia al cementir,
 una nineta al cel entrava.

Alegre en veure-la, amatent,
 el cor dels àngels, esplendent,
 la benvinguda li donava.

La nena deia amb tot el cor:
 - Quines hermoses ales d'or
 Els llavis dolços s'entristien.
 I els àngels rossos somrients,
 - D'ales d'aquestes també en tens,
 tu en tens d'iguals, li responien.

I era vritat, aquell instant,
 les sent, les veu, oh, quin encant;
 tenir ales d'or, quina alegria!
 Calla un moment, amunt, avall,
 mira per tot i diu la nina,
 mig temerosa, on hi ha el mirall?

TH. GROSS

LA PROFETISSA

Dreta davant l'emperador Calígula,
 està una dona. L'imperator parla.
 «Acte és ton nom i fins aquí m'arriba
 la fama avui de ton saber, es conta
 que sabs dels homes l'amagat pervindre
 sens mai errar-te. Doncs, en prova diga'm
 què és el que tu de mon pervindre esguardes.
 Això et pregunta, oh profetissa el César»
 I ans que la bella respongués, seguia
 el César: «Vull trobar la prova
 de ta saviesa que el futur abarca.
 Diga'm oh dona, si és que ho sabs, quin premi
 vull de ton zel en recompensa dar-te.
 Acte sos ulls de fit a fit contempla.
 «César, respon-li, tu faràs matar-me.»
 «Ho has encertat. Mes te convé que sàpies:
 tu de tres jorns sobreviuràs la morta.»
 «Molt ben pensat, mes perquè et cregui el César:

Com moriràs?» «Per un punyal ferida.»
Ara has caigut, que jo faré que et cremin.
I ans que los guardes que el tirà rodegen
puguin la bella encadenar, lleugera
Acte un punyal en son costat se clava
ràpit al cor. Desesperat Calígula
veu en sa cara la blancor de morta,
mentres lleuger, lo capità dels guardies
alça en sos braços Acte que vacil·la,
i a cau d'orella a la que es mor murmura:
«Dona estimada, lo que encara falta
per se vritat, ja quedarà al meu compte.
D'aquí a tres dies, serà mort lo César.»

ALBERT RODERICH

L ' A G R A Ï T

Era l'hivern vora l'estimat Rhin
 un monestir les flames engolien
 els monjos tots de tant d'horror fugint
 cap a l'abat corrien.

Tot crema, el claustre per voler del cel
 és perdut amb ses piles de riqueses.
 Les aigües totes, implacable el gel,
 de riu i de torrent traidor té preses.

I un monjo diu: Si la corrent del riu
 no pot fer tan bona obra,
 penseu que el vi que en el celler tenim
 per matà el foc ens sobra.

L'Abat respon: no hi gosi anar ningú,
 quins boigs afanys en tot esprit muntaren.
 Tots els tresors que el foc dolent s'endú,
 els homes els donaren

Mentre el bon Déu ens va doná el tresor
del vi que escampa les tristeses totes.
D'Ell ens ve el vi que és l'alegria al cor,
salvem, salvem les botes.

*

Dos anys apenes són tan sols passat.
I el bon abat se troba
que s'alça nou el monestir cremat
i ell beu vi vell, en una celda nova.

ALBERT RODERICH

ÍNDEX

A la seva muller i fills	5
La Salve a Montserrat (Premi de la Viola d'or i argent dels Jocs Florals de Barcelona de 1895) . . .	7
Passa Beatriu (Flor Natural en el centenari de Dant de 6 de març de 1921)	11
L'hivern a Núria (Englantina d'or dels Jocs Florals de Barcelona de 1899)	14
L'Albada dels gats (Premi en les festes celebrades per en Pere Romeu als IV gats l'any 1899) . . .	19
País de vano	22
Faula nova (Premi d'un escultura d'En Blay l'any 1912 en un certamen d'Olot)	24
Desparegut (Premi d'una rosa d'or a Sitges l'any 1897)	31
En lloc sagrat (Accèssit en els Jocs Florals de Barce- lona de 1897)	35
Nit (Accèssit en els Jocs Florals de Barcelona de 1897)	39
La mort de les flors (Accèssit a la Flor Natural dels Jocs Florals de Barcelona de 1898)	45
Egloga (Premiada en un certamen de la Colònia de Camprodon de 1907)	50

ÍNDIX

Ogival (Accèssit en els Jocs Florals de Barcelona de 1898)	56
Vida (Premiada en la festa de Sitges organitzada per en Santiago Rusiñol en honor del Greco l'any 1894)	60
La mort de la nina (Accèssit a la Flor Natural dels Jocs Florals de Barcelona de 1894)	64
Aus emigrants (Premiada en una festa de la Colònia de Camprodon)	69
Cançó	72
Camps de fajol	74
La germana del fill pròdig	76
Dijous Sant	80
En l'àlbum de C. de B.	82
Albada	84
Pel juny	86
* * *	87
Cançó	88
Record a Calderon (L'autor prega als lectors que no es fixin en el mèrit d'aquest treball, que obtingué el primer premi en el Certamen de la Universitat en honor del Centenari de Calderon de la Barca)	90
SONETS	97
Enfilall:	
(Aquesta Colecció obtingué la Flor Natural en els Jocs Florals de Barcelona de 1900.)	99

ÍNDIX

I Clàssic	101
II Ogival	102
III Lluís XV	103
IV Visió	104
V Aspiració	105
Porcellanes velles	107
I Endressa	109
II La perla morta	110
III Un cabell blanc	111
IV Tapís Watteau	112
V Miniatures	113
VI La cambra vella	114
Carlemany	115
I	117
II	118
III	119
Varis	121
La por	123
Boira	124
Les masies del Tirol	125
La Catedral	126
A Teresa	127
Enviant un vano	128
Cignes	129
Flirt	130

Ventada trista	131
Enterro	132
Nocturna	133
Desperta alegre...	134
TRADUCCIONS DE L'ALEMANY	135
La pregunta de la nena, de Th. Gross	137
La profetissa, d'Albert Roderich	138
L'agraït, d'Albert Roderich	140

